

Què va passar entre la sanguinària Dafne i el lúbric Apol·lo?

Passe la rella pel camp, mentre un xoriguer plana pel tarongerar. En la imatge de la vesprada queda el seu vol elegant, color canella. El dia és una mica ventós, però som a les darreries de l'hivern, i la natura rebrosta amb ànsies, com ho testimonien el refilar dels gafarrons o el llorer florit. La rella penetra en la terra assaonada per les darreres pluges, esponjosa i càlida, desfent un ortigar que s'ha criat a l'hivern. Un ratolí fugí de sota d'unes malves i s'exposa per un moment al xoriguer, que embauma l'aire del seu color canella. En la cursa, precipitada i zigzagejant, hi ha el pregon fons de la lluita per la vida.

Vaig avançant a poc a poc, desfent els vells cavallons i preparant la terra per a la nova temporada. Ara passe per sobre d'algunes pebreres mortes, però que encara conserven als branquillons uns pebres rojos i ressecs. Cal aixorejar la terra, i aquesta treballada busca això, o almenys ho pretén. L'hivern ha estat dur, i hi ha ganes de cultivar, de recuperar la dolça abundància que produeix la terra. El llorer florit atrau les abelles dels voltants, en un rum-rum que aviat s'estendrà per tota la zona, amb la florida melosa del tarongerar.

Mire el llorer: és un arbre extraordinari. Aquest és un mascle, i una mica més enllà hi ha una femella, que els catalans coneixen per *baguer*. Em demane si Ovidi, quan va fer que

“Em demane si Ovidi, quan va fer que Dafne es convertira en llorer, va prendre la precaució d'elegir-ne el sexe. Són coses que sovint els passen per alt, als poetes”

Martí Domínguez

Dafne, perseguida per l'imperiós Apol·lo, es convertira en llorer, va prendre la precaució d'elegir-ne el sexe. Són coses que sovint els passen per alt, als poetes. També em demane per què Ovidi va triar aquesta planta i no una altra que permetera que aquella metamorfosi no resultara tan inversemblant. El pintor Antonio del Pollaiolo, en una taula cèlebre que es conserva a la National Gallery de Londres, va provar d'escenificar la transformació, i Dafne apareix amb els braços arborats en dues grans branques de llorer, mentre un obnubilat Apol·lo ignora aquell terrible fet. Una escena que Garcilaso va cantar d'una manera molt lúcida a la *Fàbula de Apolo y Dafne*: “A Dafne ya los brazos le crecían/ y en luengos ramos vueltos se mostraban;/ en verdes hojas vi que se tornaban/ los cabellos que al oro escurecían./ De áspera corteza se cubrían/ los tiernos miembros que aún bullendo estaban;/ los blancos pies en tierra se hincaban/ y en torcidas raíces se volvían.”

Potser el tema no és tan senzill. Robert Graves, a la introducció d'*Els mites grecs*, adverteix que “aquest mite ha estat

esmentat per psicòlegs freudians com un símbol de l'horror instintiu que sent una jove per l'acte sexual; però Dafne ho era tot tret d'una verge esglaiada. El seu nom és una contracció de *Daphoene*, ‘la sanguinària’, la deessa en estat d'ànim orgiàstic, les sacerdotesses de la qual, les Mènades, mastegaven fulles de llorer per a embriagar-se i periòdicament eixien corrents en nits de pleniluni assaltant viatgers incauts i espedaçant xiquets o bestioles joves; el llorer conté cianur de potassi”. Així doncs, què va passar entre la sanguinària Dafne i el lúbric Apol·lo? I quin paper real va fer-hi el metzinós i embriagador llorer? Perquè, d'una altra banda, el llorer també és el símbol de la fecunditat.

Mentre la rella llaura... *Et tout le reste est littérature.*